

Με εντολή της Ομφάλης, ο Ηρακλής ανέλαβε να συλλάβει τους Κέρκωπες, αυτούς που είχαν ουρά. Όπως ήδη αναφέρθηκε, ήταν κλέφτες, απατεώνες, πονηροί και αστείοι. Τους είδαμε στην Βοιωτία αλλά ο Απολλόδωρος (II 132) τους τοποθέτησε στη Λυδία, στην περιοχή της Εφέσου. Εμείς γνωρίζουμε τον κερκοπίθηκο, τον πίθηκο της Αφρικής με τα δυνατά μπράτσα, τα μικρά δάχτυλα και την μακριά ουρά που οι ζωολογικοί κήποι προτιμούν. Οι Κέρκωπες της μυθολογίας έγιναν πίθηκοι από τον Δία που τους έστειλε να κατοικήσουν στα νησάκια Πιθηκούσες, στην Τυρρηνική Θάλασσα, απέναντι στη Νάπολη, πρώτο σταθμό των Ελλήνων αποίκων, όταν στράφηκαν στην Δύση. Φυσικά, υπάρχει και η εκδοχή ότι τα νησάκια δεν υπήρχαν. Απλά ο Δίας μεταμόρφωσε τους Κέρκωπες στις Πιθηκούσες νήσους. Στις Νεφέλες, ο Αριστοφάνης ταυτίζει τους πιθήκους με τους νάνους. Στον Στράβωνα, η λέξη Άριμος εξηγείται ως μικρόσωμος. Λαός Αρίμων υπήρχε μάλλον στη Λυδία. Οι οποίοι περιγράφονται ως μικρόσωμοι. Συμπέρασμα: Οι δυο Κέρκωπες ήταν μικρόσωμοι, κλέφτες, αστείοι και με πιθηκίσια ουρά.

Ο Κερένυι τους ταυτίζει με τους Κάβειρους. Αιτία τα ονόματά τους: Κανδούλος (ή Ευρύβατος) και Πάσσαλος ή Άκμονας και Ωλος ή συνδυασμοί τους. Η θεά μητέρα είχε μεταμορφώσει τον Ιδαίο Δάκτυλο, Κέλμη, σε σίδηρο που βασανιζόταν από τα άλλα δυο αδέρφια του Άκμονα και Δαμναμενέα (αυτόν που δαμάζει, το σφυρί), δημιουργώντας την έκφραση «μεταξύ Σφύρας και Άκμονος». Κι όπως ήδη έχει αναφερθεί, Ιδαίοι Δάκτυλοι, Κορύβαντες και Κάβειροι συγγέονταν. Στην περίπτωση των Κερκώπων υπήρχε Σφύρα (ο Πάσσαλος), υπήρχε και Άκμονας. Και η όλη συμπεριφορά τους αυτούς τους δαίμονες θυμίζει.

Ψάχνοντας να τους βρει, ο Ηρακλής κουράστηκε κι έπεσε να κοιμηθεί. Τον είδαν οι Κέρκωπες να κοιμάται κι αμέσως σκέφτηκαν να του κλέψουν τα όπλα. Πλησίασαν ακροπατώντας και προσπάθησαν να τα μαζέψουν. Ξύπνησε όμως ο ήρωας, πήρε αμέσως είδηση τι γινόταν και τους άρπαξε και τους δυο. Τους έδεσε ανάποδα σ' ένα στειλιάρι και το πέρασε στην πλάτη του. Έτσι κρεμασμένοι έβλεπαν τα δασύτριχα οπίσθια του Ηρακλή και θυμήθηκαν την μάνα τους που, όπως ήδη αναφέρθηκε, τους έλεγε να αποφύγουν τον «Μελάμπυγο». Ξέσπασαν σε γέλια. Ο Ηρακλής τους ρώτησε τον λόγο. Του είπαν. Κι άρχισαν τα αστεία. Έκαναν και τον Ηρακλή να γελάσει με την καρδιά του. Στο τέλος, τους άφησε να φύγουν. Αυτοί συνέχισαν την παλιά τους τέχνη της απάτης και της κλοπής. Ακόμα και τον Δία θέλησαν κάποια στιγμή να ξεγελάσουν. Αναφέρθηκε ήδη με ποιον τρόπο ο αρχηγός θεών και ανθρώπων τους τιμώρησε.

Τέρμερος, Ίκαρος και Λιτυέρσης

Όσο ήταν στην υπηρεσία της Ομφάλης, ο Ηρακλής έκανε και άλλα κατορθώματα. Ο Υγίνος αναφέρει στα «Αστρονομικά» του ότι σκότωσε ένα καταστροφικό, τεράστιο φίδι στον ποταμό Σαγγάριο και γι' αυτό παρουσιάζεται στον ουρανό ως «οφιούχος». Πήγε και στην παραλία του Αιγαίου, στην πόλη Τέρμερα της Καρίας, κοντά στο ακρωτήριο Τερμέριο, απέναντι από την Κω, και σκότωσε τον διαβόητο πειρατή, Τέρμερο, που, με τον αδελφό του, Λύκο, σκότωνε τα θύματά του, θρυμματίζοντας τα κεφάλια τους. Ο Τέρμερος προκαλούσε τέτοιο φόβο που οι άνθρωποι της εποχής εκείνης, όταν ήθελαν να μιλήσουν για μεγάλη συμφορά, ανέφεραν την έκφραση «τερμέρια κακά». Με το ρόπαλό του, ο Ηρακλής θρυμματίσε το κεφάλι του. Τότε ήταν που συγκρούστηκε και με τον Συλέα, όταν η περιπέτεια αυτή μεταφέρθηκε στην Μ. Ασία. Στη συνέχεια, πέρασε στο νησί Δολιχη όπου βρήκε το σώμα του νεκρού Ίκαρου. Το έθαψε, βάπτισε τη θάλασσα Ικάριο πέλαγος και μετονόμασε το νησί σε Ικαρία. Ευγνωμονώντας, ο πατέρας του νεκρού, Δαίδαλος, έφτιαξε ένα άγαλμα του Ηρακλή και το έστειλε στον ήρωα. Ο Απολλόδωρος (II 133) λέει ότι το άγαλμα ήταν τόσο τέλει που έμοιαζε με ζωντανό. Μάλιστα, τη νύχτα, ο Ηρακλής ξύπνησε, είδε το άγαλμα, το πέρασε για εχθρό του και του πέταξε μια πέτρα.

Ανέφεραν μια ακόμα περιπέτεια του Ηρακλή στην Μ. Ασία, στη Φρυγία συγκεκριμένα. Γιος ή αδελφός του θρυλικού Μίδα, ο Λιτυέρσης είχε αμέτρητα χωράφια με σπαρτά που έφταναν στο ύψος ανθρώπου. Ο ίδιος ήταν μεγάλος θεριστής. Υποχρέωνε τους περαστικούς να τον ανταγωνιστούν στο θέρισμα κι έπαιρνε με το δρεπάνι του τα κεφάλια τους, όταν τους νικούσε. Και τύλιγε τα ακέφαλα σώματά τους στα δεμάτια με τα στάχια, τραγουδώντας το τραγούδι του θερισμού που πήρε το όνομά του. Ο Ηρακλής θέρισε το δικό του κεφάλι και το πέταξε στον ποταμό Μαϊάνδρο. Υπήρχαν όμως κάποιοι που έλεγαν ότι ο ήρωας δεν αναμετρήθηκε μαζί του με εντολή της Ομφάλης αλλά για να ελευθερώσει τον ωραίο Δάφνη που πειρατές είχαν πουλήσει δούλο στον Λιτυέρση.

Όταν έληξε ο χρόνος της δουλειάς του στην Ομφάλη, ο Ηρακλής λούστηκε στα νερά των ποταμών Ύλλου και Ακέλη της Λυδίας κι εξαγνίστηκε οριστικά από το μiasma του φόνου του Ίφιτου. Τα ποτάμια άλλωστε έφεραν τα ονόματα του γιου του από την Δηϊάνειρα και εκείνου από την Ομφάλη.

Ελεύθερος πια, είχε ακόμα μια δουλειά να τελειώσει, πριν να γυρίσει στην Τραχινία όπου καρτερικά τον περίμεναν η γυναίκα του και ο γιος του: Να εκδικηθεί τον Εύρυτο που δεν του έδωσε την Ιόλη.

(τελευταία επεξεργασία, 23 Σεπτεμβρίου 2021)